

zato, da tudi tisti naši gospodarji, kateri nimajo časa bolj na drobno razmišljati naših materialnih in društvenih razmer, nekoliko bolj razvidijo, zakaj gre prav za prav, kedar hočemo in želimo kaj novega koristnega vpeljati, in da naši časi niso več taki, ko so bili nekdanj.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske novice.

* *Koliko je vredno tičje gnjezdo?* — Tica penica (*Sylvia hortensis*) živel je sebe in petero mladičev. Vsaka je potrebovala na dan po 50 gosenic, skupaj toraj 250. Živele so v gnjezdu 30 dni, da so zamogle zleteti, potrebovale so 7500 gosenic. Vsaka gosenica požre na dan toliko listja ali cvetja, kolikor tehta, in da popolnem doraste, potrebuje 30 dni. Ako gosenica na dan požre samo en cvet, konča v 30 dneh 30 cvetov. Eno samo penično gnjezdo reši toraj pogina 215.000 cvetov. Če pa pomislimo, da ena gosenica na dan od 10—30 cvetov požre, razvidi se, kako veliko škodo gosenice naredijo, pa tudi, koliko koristi eno tičje gnjezdo.

Šolske stvari.

Postava

o napravi ponavljavnih (nadaljevalnih) šol na Kranjskem. *)

§. 1. Povsod, kjer so ljudske šole in kjer dolžnost v šolo hoditi traja do izpolnjenega 12. leta starosti (§. 17. deželne postave od 29. aprila leta 1873, deželni zakon VIII. del, šte. 21), napravijo naj se ponavljavne šole, v katerih se ima praviloma od začetka šolskega leta do konca meseca marcija redno poduk dajati.

§. 2. Ponavljavna šola ima namen, da ponavlja, dopolnjuje in razširja nauk, ki ga je učenec dobil v ljudski šoli. Podučuje naj se tedaj v tej šoli v vseh naukih, ki se učé v ljudski šoli, tedaj tudi v krščanskem nauku.

§. 3. V ponavljavnih šolah ima podučevati učitelj, ki je na ljudski šoli v službi.

Ako je pri kaki ljudski šoli več učiteljev, takrat okrajna šolska oblast po zaslišanji krajnega šolskega sveta določi, kdo naj prevzame to nalogo.

Ako ima učitelj vsled poduka na ponavljavni šoli več kakor 30 ur v tednu podučevati, se mu posebej plača, kar ima več opraviti.

§. 4. V ponavljavno šolo morajo po navadno hoditi vsi dečki in vse deklice, ki so izpuščeni iz vsakdanje (ljudske) šole, do izpolnjenega 14. leta svoje starosti.

Gledé oproščenja poduka v ponavljalni šoli veljajo dotične za ljudske šole dane določbe (§§. 19. in 20. dež. zak. od 29. aprila 1873).

§. 5. O sprejemu v ponavljavne šole, o izpustu iz teh šol in o strahovanji so veljavna dotična za javne ljudske šole dana pravila.

Za nauk v nadaljevalnih šolah se šolnina ne plačuje.

§. 6. Ponavljavni poduk se daje trikrat v tednu, vselej najmanj po 2 uri, in sicer dvakrat za dečke in enkrat pa za deklice posebej, krščanski nauk se v te ure ne všteva.

Učne dneve in ure določa okrajna šolska oblast po zaslišanji krajnega šolskega sveta.

*) Potrjena 28. sveč. 1874.

§. 7. O razdelitvi v razrede, o učnih načrtih in o preskušnjah imajo veljavnost določbe šolskega in učnega reda.

Znanstvene stvari.

Slovenske Matice

IX. občni zbor 4. marca 1874. leta.

(Dalje in konec.)

Tajnik prof. Tušek je potem poročal o delovanju Maticnem tako-le:

Moje poročevanje o odborovem delovanju od 8. občnega zbora 1872. leta do danes bo le kratko, ker je malo ne vse zapisano v letopisu za 1872. in 1873. leto od 43. do 60. strani, katero knjigo smo s 1. delom „Slovanstva“ vred že razposlali malo ne vsem poverjenikom, ter jo bodo vsi gospodje udje kmalu v rokah imeli.

Glavne knjige zadnja številka 26. septembra 1872. leta bila je 2544, danes jej je 2772, to kaže prirastek udov za 228, med katerimi je 13 ustanovnikov. Med temi so 4 rodovine, za katere je ranjki profesor Anton Léšar plačal za vsako po 100 gold.

Izmed ustanovnikov so pomrli: Irkič Ivan, Koncilijski Ivan, Léšar Anton, Holcer Dragotin, Moos Avg., Čizman Franc, Bonner Jožef, Vitenc Andrej.

Ker je v preteklem desetletju mnogo udov pomrlo in nekateri tudi odstopili, šteje Matica slovenska danes v vsem skupaj: ustanovnikov 411, letnikov 1921, vseh tedaj 2332 udov.

Tirjati ima slovenska Matica od svojih ustanovnikov še 1300 gld., od letnikov pa zaostale letnine incl. 1873 blizu 3500 gold., vsega tedaj 4800 gold.; med temi je največ letnine za 1873. leto. Zdaj, ko bodo družbeniki bukve v roke dobili, je upati, da se bo zaostala letnina bolj pridno plačevala, kakor doslej.

Bukve za 1873. leto, namreč „Slovanstvo“ I. del in „Letopis“ za 1872. in 1873. leto smo razposlali doslej družbenikom, bivajočim po Kranjskem razun Ljubljane in okolice, po dolnjem Štajarskem ter oddali jih nekoliko tudi že na Koroško. Ostalim jih bomo razposlali te dni.

Atlanta IV. snopič (Nemčija, Italija, Evropska Turčija) bo dovršen o kakih 6 tednih, kakor nam g. Köcke piše iz Dunaja. Potem ga bomo jeli razpošiljati.

Rokopis Schödlerjeve „botanike“ je že dovršen bil 1870. leta. Schödlerjeve „zoologije“ rokopisa pa je prof. Fr. Erjavec v Gorici poslal meseca januarja za kakih 6 tiskanih pól. Te dni bo gotov z vsem — in tako Schödlerjeva „knjiga prirode“ dovršena. — Rokopisa za II. in IV. zvezek „Slov. Štajarja“ pa še zdaj nismo dobili.

V zvezo književne vzajemnosti je v času, preteklem od 8. občnega zbora, Matica stopila z univerziteti v Kristijaniji, z univerziteti v Moskvi in z arheolojskim občestvom v Moskvi.

„Narodni šoli“ v Ljubljani je Matica podarila 273 iztisov raznih bukev, da je to društvo razdeli med učitelje po deželi ter jih nagovarja, naj pristopijo k Matici, če že niso. — Vodstvu bolnišnice Ljubljanske je podarila Matica 19 knjig v zabavo in poduk okrevalcem, šoli v Št. Petru na Krasu pa 1 Kozlerjev zemljovid Slovenskih dežel.

Rokopise iz Zalokarjeve zapuščine hrani Matica, z ostalimi knjigami je pa storila po odsekovem nasvetu v 28. odborovi skupščini.

Gosp. E. Picot v Parizu je društvu poslal mnogo francoskih knjig, katere je ono večidel dalo v dar bo-